

Gevluchte jongeren in het buitengewoon onderwijs

KU Leuven | Evelien Vanden Bussche | 2022-2023 | Evelienvandenbussche@dominieksavio.be

Probleemstelling en onderzoeksdoel

Vluchtelingenjongeren met een beperking zijn een uitermate kwetsbare doelgroep die weinig aandacht krijgen in de onderzoeksliteratuur. Een aantal van deze vluchtelingenjongeren stroomt door naar het buitengewoon onderwijs, maar exacte cijfers zijn niet gekend. Wetenschappelijke literatuur over de intersectie tussen gedwongen migratie en beperking is schaars. Deze masterproef focust op de betekenis van het buitengewoon onderwijs voor vluchtelingenjongeren met een beperking en hun gezinscontext. Op die manier wordt een eerste exploratie van de intersectie tussen gedwongen migratie en beperking uitgevoerd en leidt dit tot meer inzichten voor onderwijsexperten.

Methode

Op basis van een literatuurstudie, waaruit blijkt dat vluchtelingenjongeren voor meerdere uitdagingen staan, wordt deze onderzoeksvraag geformuleerd: ‘Wat betekent het voor gevluchte jongeren en hun gezinscontext om naar het buitengewoon onderwijs te gaan?’ De onderzoeksvraag wordt uitgediept aan de hand van drie deelvragen: ‘Wat is de betekenis van het buitengewoon onderwijs voor vluchtelingenjongeren als copingmechanisme?’, ‘Welke verwachtingen hebben ouders en de school tegenover de jongere?’ en ‘Op welke manier heeft de context een invloed op de ontwikkeling van de vluchtelingenjongere met een beperking?’. Voor deze studie werd gekozen voor een kwalitatief onderzoek, waarbij twee casussen worden besproken, een 21-jarige jongen afkomstig uit Palestina en een 19-jarig meisje afkomstig uit Afghanistan. Aan de hand van semi-gestructureerde interviews bij de jongeren, hun ouders en een leerkracht (n = 6) wordt rijke data verzameld, waarna een descriptieve *within-case* en een interpretatieve *cross-case* analyse volgen.

Resultaten

Uit de resultaten blijkt dat het buitengewoon onderwijs een ambigue betekenis heeft voor de jongeren en hun gezinscontext. Enerzijds voelen jongeren zich veilig en geborgen in de school en ervaren ze respect voor hun identiteit als jongeren met een beperking. Anderzijds vormt het onderwijs een structurele barrière om hun toekomstperspectieven te realiseren. De hoop op sociale mobiliteit komt onder druk te staan door de structuur van het buitengewoon onderwijs. Bovendien ervaren jongeren en hun gezinscontext opnieuw een vorm van discriminatie door de oriëntatie naar het buitengewoon onderwijs. Uit de bevindingen blijkt dat contextfactoren zoals school, ouders en peers de ontwikkeling en perspectieven van de jongeren beïnvloeden. De intersectionaliteitsgedachte vormt een rode draad doorheen de resultaten, waarbij de intersectie tussen oorlogsslachtoffer en beperking mee wordt opgenomen. Afsluitend worden enkele implicaties voor de praktijk meegegeven. Bij de implicaties wordt stilgestaan bij de rol van de ouders, de invulling en het bespreekbaar maken van de beperking en de intersectie tussen oorlogsslachtoffer en een jongere met beperking.

